Anul IX. Arad, Duminecă 21 Maiu 1905 Nr. 86.

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an — — — — — — 20 cor.
pe ½ an — — — — — — 10 cor.
pe ¼ an — — — — — — 5 cor.
pe o lună — — — — — — 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Manuscriptele nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

INSERȚIUNILE:
[illegible]
Abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.
Telefon pentru oraș și comitatul
Scrisori nefrancate nu se primesc.

STAT DE DREPT, — ORI STAT NAȚIONAL?

(*L.*) In ședința dela 6 Maiu n. a Dietei baronul Bánffy susținea teoria. că numai statele naționale au îndreptățire de viață. (Elveția, prin urmare, precum și Austria ori Ungaria, sunt menite să peară!) De aceea, Ungaria, dacă vrea să-și asigure existența, trebue să se prefacă în stat național, chiar pe ruina drepturilor naționalităților.

Deputatul Dr. Ioan Suciu l'a întrerupt însă, zicând:

— Dar atunci Ungaria n'ar mai fi stat de drept!

La asta nici n'a știut să replice nimic baronul Bánffy și chiar ziarele maghiare abea acum s'au trezit să răspundă.

«*Budapesti Hirlap*» scrie adică în articolul său de fond dela 17 Maiu următoarele:

Baronul Bánffy Dezső în una din ședințele din zilelele trecute ale Dietei a vorbit despre statul național. Naționaliștii extremiști l'au întrerupt amintind de *statul de drept*. Ei au voit adică a pune în contradicție statul de drept cu statul național și să accentueze pretenția lor ca statul ungar să fie stat de drept ear nu stat național.

E, așa zicând, de necrezut, dar e fapt, că și bărbați politici naționali sunt dispuși să facă deosebirea pe cât de severă, pe atât de nedreaptă între statul de drept și statul național. E o noțiune tradițională greșită să pui statul de drept d'asupra ideilor politice și sociale militante și statul național de drept resultant al luptelor contrare principiilor statului de drept. Aceste deosebiri și tablouri-fantasmagorii sunt primejdioase, pentru-că slăbesc energia politicei noastre naționale și în fața țintei noastre naționale pun opreliștea de drept. Extremiștii naționaliști d'asupra căii politicei statului național aștern drept osândă morală nori negrii ai statului de drept. E deci vremea să lămurim această încurcătură de idei din partea noastră naivă, ear din partea agitatorilor naționaliști tendențioasă.

Ear lămurirea știți care este?

Zice că cu cât mai ales este o țară stat de drept, cu atât mai mult trebue să se valoreze în stat — toate drepturile ... ale *statului* drepturi însă, în fața căror drepturile *individuale* trebue să dispară. Ear ca să nu fie îndoială asupra înțelesului «drepturi ale statului», spune că nu trebue statul să îngădue cultură deosebită pentru nționalități, rău face deci dacă tolerează școli confesionale, cari deja și până acum — îndeosebi cele medii — au spart unitatea culturală a țării . . . făcând cu putință formarea unei clase inteligente nemaghiare.

Teoriile acestea, adevărat, li-am mai auzit. Ele sunt patrimoniul tuturor șovinișilor. N'avem să polemizăm, în privința asta, cu «B. H.»

e mărginim numai a ficsa următorele:

Dacă ar fi să o pună cine-va în practică teoria aceasta șovinistă, ar trebui să răstoarne din fundament constituția ungară și să desființeze legea de naționalități (XLIV dela 1868). Acolo se prevăd adică drepturi d'opotrivă pentru toți cetățenii din stat, fără osebire de limbă ori confesiune. Și nicăiri nu-i scris, că unitatea de stat are să cuprindă în sine și unitatea de limbă și cultură!

Se provoacă însă atât marii meșteri șoviniști cât și organul «imperialismului maghiar» la pildele din Germania, unde statul nu admite școli polone, și la brutalitățile săvârșite de Englezi împotriva Irlandezilor.

Comparația nu se potrivește însă. Am spus-o d'atâtea ori, ș'o repetăm: Nu poate săvârși Ungaria, un stat unde nemaghiarii fac jumătate din populația țării, ceea-ce își permite marea împărăție Germania, unde elementul german este de *zece ori* mai număros de cât cel polon. Ș'apoi Polonia prusiană este țară *cucerită*, pe când noi în rău și bine am susținut statul ungar, d'opotrivă cu Ungurii, veacuri de-arândul! Tot așa de nepotrivită este comparația cu — Englitera

Adică ce s'au folosit Englezii cu faptul că Irlandezii vorbesc englezește, dar îi blestămă în această limbă pe heghemoni, ear ura ce s'a deslănțuit din lupta apri ă pentru unitatea de limbă *a compromis unitatea de sentimente* și a produs emigrarea în massă?!

De altminteri, acea întrerupere a deputatului naționalist Dr. I. Suciu cuprinde principiul platformei întregei noastre lupte. Nu ne vom speria deci de potopul de vorbe late ale șoviniștilor din Dietă, nici de șovinista teorie formulată în presă, teorie a cărei realizare ar fi nefericirea țării.

Deputații croați și dalmatini. *Am anunțat, că deputații dalmatini au ținut o adunare, în care s'a hotărît unanim, că cer uniunea cu Croația, înțelegând și Bosnia și Herțegovina. Deputatul croat Dr.* Frank, *fostul șef al partidului curat iuridic, a fost în Viena și a tractat cu deputații dalmatini* Biankini *și* Claici, *ca în adunare de deputați croați și dalmatini să ceară anectarea Dalmației la Croația. Adunarea comună va fi în 27 l. c. în Zagreb.*

*

Țarul a scris principelui bulgar Ferdinand. *O telegramă scurtă aduce știrea, că țarul Nicolae a trimis principelui bulgar* Ferdinand *cu mâna sa proprie o epistolă, în care tot deodată dă două distincțiuni, adică pentru ministrul de război și șeful statului-maior. Distincțiile acestea vor preocupa multă vreme opinia publică din Sofia, fiind-că preterarea ministrului președinte și a celui de externe însamnă, că guvernul țarului nu e mulțămit cu politica acestora. Din Serbia s'a scris pe la diferite ziare, că țarul dă sfat lui Ferdinand, ca în chestia Macedoniei să nu se avânte la* nici o aventură politică, *fiind-că Rusia așa ceva nici când nu va sprigini.*

Din valurile politice.

— Lui Jancsó Benedek. —

Ibovnicul salarizat al chestiei secuiești în valurile sale politice din «Budapesti Hirlap» a pus în sfîrșit ochii și pe deputații naționaliști, mai ales pe cei români. Crezându-se competent, își exprimă înalta-i părere despre valoarea politică a deputaților români. Și după ce i-a așezat bine, cu o liniște sufletească și cu o ambiție națională deamnă de orice muzulman adevărat — sau de un fibirău trecut prin o mulțime de probe patriotice electorale — constată, bazat pe filozofia istorică, că în Ungaria nime nu poate fi mare sau barem băgat în samă, decât numai trecut prin botezul sfintei renegări, prin a deveni maghiar. Ca probă, se provoacă la Pantheonul maghiar milenar plin de tot felul de celebrități renegate pe terenul politicei, militar, pe a științelor, a literaturei și a artelor. Din probele aceste deduce că nici o tendență naționalistă opusă maghiarizmului, serviască ea orice ideal înalt, nu să poate validita, și denique are să slăbească, să decadă cu totul politica naționalităților.

E asta oare o paraliză progresivă națională a dlui Jancsó, sau o tragere pe sfoară fără orice scrupul de conștienă a marilor arândași ai politicei de maghiarizare?

Căci: Mulțimea celebrităților renegate în Pantheonul maghiar dovedește numai atâta, că puterea intelectuelă pe orice teren a sleit de mult la maghiari și azi sunt numai *rari nantes in gurgite vasto*, azi intelectualitatea și trufia națională maghiară o reprezentă un Wlassics (*croat*), un Rákosi (Krebs) *șvab*, un Herczeg, *șvab* dar mai pre sus de toate maghiarimea de legea jidană incursă pe acest nou pământ al făgăduinței din Palestina și Galiția; dovedește, că fără acești renegați se isprăvia poate cu toată fudulia de neam mare și tare, dovedește în mod clasic puterea de viață și superioritatea intelectuală a multor și mărunte naționalități nenimicite nici într'o mie de ani cu toată

Sirolin

Cei mai excelenți profesori și medici contra morburilor de plumâni, afecțunilor organelor de ii recomandă ca remediu cu efect respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă,

și mai ales este recomandat Convalescenților după influenză. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din causa miroslului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. In farmacii să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

277 F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Svițera).

puterea şi urgia vremilor. Acela popor este mare, zice mintea fără fudulie şi neobicinuită cu arândăşia sentimentelor naţionale, care fără putere, asuprit a ştiut să se conzerve. Puterea ademeneşte pe fiii străinilor ear neputinţa din fire a stăpânilor conzearvă şi pe cei mai slabi lumeşte ai neamurilor luminate şi solide dela fire în inteligenţa lor superioară şi tăria corporală dovedită în sute de cazuri, când s'a jertfit în numele palavrelor patriotice trimbiţate lumei la tot felul de adunări şi la poalele tronului şi executate de noi pe câmput de luptă, despre a cărui inimi atâtea tradiţii, legende şi acte netăgăduite vorbesc.

Să-i mai urmez pe acest închipuit ? ! Nu ! Dînsul cunoaşte istoria neamului nostru mai bine, ca mulţi români lăudăroşi.

Dacă-şi va lua odată onesta hotărire, să facă deduceri oneste sau cel puţin nepreocupate, se va combate straşnic pe sine însăşi.

Insă ce va fi atunci cu ibovnicia salarizată a secuimei — şi a chestiei de maghiarizare ? *Ic.*

Salutul Românilor Vienezi trimis clubului naţionalităţilor !

Sfântă zi de libertate !... Suvenirul, aniversarea zilei de pe câmpul libertăţii, s'a serbat numai în articole de ziare şi 'n inimi.

Deşi azi mai mult ca ori şi când am fi fost îndatoraţi să o serbăm: acum am reînceput doar activi atea!

Drept aceea colonia română şi studenţimea universitară din Viena pătrunsă de sfântul duh al amintirei zilelor de curată însufleţire a trimis şefului partidului naţionalităţilor dl Dr. Teodor *Mihali* următoarea telegramă:

Studenţimea şi colonia românească din Viena cu prilejul zilei 3/16 Maiu vă felicită cu însufleţire la activitatea parlamentară inaugurată cu bărbăţie şi prin domnia voastră exprimă sentimentele de entuziastă aderenţă clubului naţionalităţilor.

Studenţimea şi colonia românească din Viena.

Din sala tribunalului

Procesul Şepreuşenilor.

— Raport special —

Arad, 18 Maiu 1905.

O mistificare gravă. — Rozvány îşi dăruieşte diurnele de martor pe seama monumentului Kossuth.

Preşedintele tribunalului dl *Jabián* Lajos, jude de tablă reg. conduce cu mult tact şi pricepere desbaterea. Ştie bine româneşte şi comunicând cu acuzaţii direct, fără tălmăciu, se păstrează influinţa imediată, a vorbelor.

Cu toate acestea se comit grave greşeli la interpretarea fasiunilor. Desigur necunoseând particularitatea expresiilor — căci rea intenţie nu putem presupune ori-ce părere am avea despre păstrarea imparţialităţii sale — interpretează rău, afirmaţiunea cea mai importantă a martorilor, asupra căreia inzistă investigaţia. Anume răspunzând la întrebarea care încă după părerea noastră e pusă rău: văzut-a ori nu martorul pe oameni prinzând de baionetele jandarmilor, martorii zic «n'am văzut» voind cu aceasta să spună că n'a prins nimeni de baionete, preşedintele însă înţelege aşa: că martorul n'a văzut scena că prins-a ori nu cineva de baionetă.

Evident că aceasta e o regretabilă mistificare, nu intenţionată, dar mistificare, care denaturează întreg adevărul.

Al doilea moment caracteristic în pertractarea de azi a fost cel oferit de dl *Rozvány*, el pricinuitorul nefericirii, totuşi admis la jurământ. Cetitorii sunt în curat cu dl acesta şi nu ne îndoim şi — tribunalul.

Dupăce i-s'a luat jurământul se rentoarce 'n sală şi zice către preşedintele că-şi *dăruieşte diurnele pentru monumentul lui Kossuth.*

Cavalerul — cavaler rămâne 'n veac.

La tobă d'aci nainte cu casele nemernicilor aceştia de bătuţi, împuşcaţi şi schilăviţi, — acesta-i modul de gândire alui Rozvány — şi treceţi-l d-lor judecători, pe dînsul iute la nemurire!

Ca şi un om ce şi-a împlinit bine o torinţa.

Joi dup'ameaz.

— 18 Maiu

Cea mai importantă fasiune e fost a' [illegible] *dor Fiţ.*

Acesta a susţinut că a văzut pe plăeşul *Ro[illegible] Mihai*, cel ce a fasionat aşa de grozav impotri acuzaţilor, cum *a dus noaptea pari şi petri şi l[illegible] aşezat lângă cei morţi*, pe care a fost rînduit s[illegible] străjuiască. Aceasta pentruca să se poată dove[illegible] cea-ce au susţinut jandarmii că poporul s'a so[illegible] lat cu bâte şi petri asupra lor.

Fasiunea lui face senzaţie. Roşca Mihai jandarmii neagă. Martorul îşi susţine energic f[illegible] siunea.

Procurorul cere să nu i-se ia jurământ[illegible]

Apărătorul *L. Fazecaş* cere să s'admită jurământ.

Preşedintele (după consfătuire) Tribunalul a[illegible] mite jurământul.

Martorul jură.

Au urmat apoi martorii *Ioan Faur, Tod[illegible] Incicău şi Mihai Incicău* toţi fasionând bine pe[illegible] tru acuzaţii.

Pertractarea s'a terminat la ora 6.

Pertractarea de Vineri.

Inainde de ameaţi.

— 19 Maiu

Se continuă ascultarea martorilor.

Apărător: Ludovic *Fazecaş*. *Ioan Gabor Iuon Horga, Mihai Todor, Iosif Horga, Petr[illegible] Halandău, Mihai Horga a Petri, Iuon Coţma, To[illegible] dor Copaciu Habuc, Matea Ghica a Lenii.*

In decursul ascultării lor s'au petrecut ma[illegible] multe, scene interesante.

Martorul Petru *Halandău*, povesteşte foart[illegible] inteligent.

Se înfăţişează cu Roşca, argatul Perveştilor care neagă c'ar fi drept ce zice. Halandău se 'n[illegible] dreaptă, îl măsură pe Roşca cu privirea de su[illegible] până jos şi-i zice cu dispreţ:

— *Ascunde-te, că minţ[illegible]*

Iuon Coţma borzoş, care la alegere [illegible] cu Perv, mărturiseşte şi el explicit că Cs[illegible] ieşit pe coridor şi a anunţat că Iosif Matea e ales cu trei voturi.

Matea Ghica a Leni, fasionează asemenea inteligent. Preşedintele-l întreabă:

— De ce au împuşcat jandarmii?

— Puşcat-or, bagseama, să nu fim pe lume.

— Prins-au oamenii de baionete?

— Atâta cât ai prins D-Ta, mărite domnule!

Iosif Morar mărturiseşte că... a fost cu el la plug.

(Să dă 10 minute pauză)

Zaharia Bârsan în Sibiiu.

Sibiiu, 3/16 Maiu.

Ascultător rugămintelor noastre, dl *Zaharia Bârsan* a venit iarăşi la Sibiiu şi a dat, în 13 şi 14 Maiu, cu concursul artistei M. V. şi a mai multor dame şi tineri din Sibiiu, două representaţiuni teatrale.

Cunoaştem distinsul talent dramatic al dlui Bârsan.

Poet în măreaţa putere a cuvântului, bărbat de o aleasă inteligenţă, frumos la suflet, frumos la chip, cu inimă largă, în care se reflectează cea mai intinsă scală a sentimentelor omeneşti, cu temperament ferbinte, cu glas plin de melodie, care se mlădie puternic şi moale şi fermecător de dulce, grăind graiul românesc cel mai frumos, mai armonios şi izbitor de răspicat, — dl Bârsan e în biruinţa tuturor darurilor cari alcătuesc pe artistul dramatic de prima forţă.

E senin şi gingaş, când îţi tălmăceşte, cu nuanţare subtilă dragostea din cutare poezie lirică; îţi zmulge din inimă duioşia, durerea despărţirii sau extazul bucuriei revederii inimilor îndrăgostite, şi te uimeşte, te increme-neşte forţa dramatică, clocotul temperamentului, pătrunderea adâncă, fulgerile ochilor, cu cari înviază furtuna patimilor dezlănţuite, răsvrătirea puterilor naturei, volbura năpraznică a războiului, zbuciumul sufletului îndoit, neagra desnădejde sau paroxismul geloziei etc. din cutare pieză shakespeariană sau din poezii celebre cum e de pildă Satira III a lui Eminescu.

Trebue să vezi şi să auzi pe dl Bârsan, pentru ca să te convingi de comoara de talent sălăşluită întrânsul.

L'am văzut şi auzit şi eu, şi sufletul meu, răscolit de gânduri asupra trecutului şi de dorinţe pentru viitor, fu chemat la meditaţie asupra chestiei *teatrului nostru ardelean.*

Ce perspectivă sombră şi amăgitoare în acelaşi timp! De-o parte mi-se deschidea abizul ce ne desparte în privinţa asta de neamurile din jur, de altă parte îmi surîdea o rază purpurie de către plaiurile măstereei Thalia.

Şi, la lumina acestei raze de nădejde; făuritu-mi-am un frumos „vis de noroc".

Eată, în sfârşit, omul dorirlor noastre, eată *apostolul* nostru. Dl Bârsan ne va zmulge din nepăsare, ne va deschide ochii, va face începutul cel greu al teatrului nostru. Va crea o şcoală, în care ni-se vor înblânzi moravurile, ni-se va nobilita simţul şi gustul pentru tot ce e frumos şi măreţ, ni-se va cultiva şi polei graiul romînesc, va face, cu o vorbă, să îndrăgim şi noi sferele sublime ale arteei naţionale.

Şi am tors mai departe firul închipuirilor mele.

Intru izbândirea misiunii dlui Bârsan ne vom înfrăţi la muncă febrilă toţi factorii chemaţi ai neamului.

Societatea pentru fond de teatru, bucuroasă şi ea că s'a ivit omul prin care întrupare poate da intenţiilor sale, va ocroti cu pricepere, va sprigini cu generositate pe dl Bârsan. Il va acorda deplină libertate de muncă, şi cu sfaturi şi îndrumări incompetente nu-i va stingheri acţiunile sale. I-va creşte tovarăşi de muncă, şi înainte de toate, *tovarăşe.* Căci nu-i greu să înţelegi că în turneul unui artist preocuparea de căpetenie i-o face angajarea puterilor adecvate pentru rolurile femeeşti.

La rândul său dl Bârsan ne va impune prin *ambiţie şi hărnicie*, arătând că ştie preţui darurile ce i-le-a hărăzit cel de sus. In deplina conştiinţă a apostoliei sale, dumniasa îşi va croi un plan de muncă, va pune în traistă o bună doză de abnegaţie, va repeta al [illegible] frumos memento: „de-ai fi de zece ori mai neîndurată, eu tot voi râde în faţa-ţa, viaţă", şi va pleca în „luptă sfântă" către marele necunoscut, către deşertul ce-i stă înainte.

In calea sa, se va izbi de obstacole şi mizerii poate neaşteptate. Timpurile nu sunt cu mult mai bune de cât cele ale lui Millo şi Pascali. Se va întâlni în drumul său cu întreaga ierarchie a păcatelor şi scăderilor noastre naţionale. Va trebui să scuture din toropială gloata ignorantă, să dezarmeze pe invidioşii ce-şi vor bate joc de arta sa, să ţină cumpănă dreaptă în noianul poveţelor, cu cari se vor îmbulzi chemaţi şi nechemaţi, snobi fandazioşi, cu capete seci, dar cu alure de sfetnici pricepuţi. Spre a răzbi deci prin povârnelile şi tentaţiile necunoscutului, nevoit va fi a-şi încorda toate facultăţile, toată energia, toată răbdarea.

Ear noi, marele public românesc, ne vom ţine de datorie a aprecia şi respecta talentul dlui Bârsan. Pătrunşi adând de convingerea că dânsul reprezintă pentru noi o nouă şi măreaţă *ideie*, ideia mult jinduitului nostru teatru, îl vom întimpina şi sprigini totdeauna cu dragoste, sau cel puţin nu-i vom stângeni în vrerile sale. In deosebi intelectualii nostri din toate centrele îl vor invita să dea producţii teatrale şi declamatorice.

După pauză urmează *Rozvány*, care depune jurământul.

Apărătorul *Ludovic Fazecaş*, cere, ca în considerarea multelor contraziceri dintre fasiuneaa sa şi a martorilor — să nu s'admită la jurământ.

Tribunalul admiţându-l, apărătorul insinuă nulitate.

Urmează Vasile *Marta*, care mărturiseşte că acuzatul Simeon Velicĭ a fost la plug în ziua alegerii.

Intră Rozvány de nou în sală şi zice către preşedintele *că şi dăruieşte diurnele pe seama monumentului lui Kossuth.*

Preşedintele: Tribunalul ţi le stabileşte, încolo fă d-ta ce voeşti.

Se mai ascultă doi martori şi fiind ora 12¼ se suspendează şedinţa pe dup'ameaz.

Dup'ameaţĭ.

— 19 Maiu.

Se continuă ascultarea martorilor.

Primul e Petru Nistor, fost plăeş pe vremea măcelului. Adevereşte în contra fasiunei geandarmului Papp, — care a zis că el n'a slobozit puşca — că da, Papp a împuşcat, a văzut ieşindu-i fum din puşcă şi el a împuşcat pe Iosif Velicĭ, care s'a întrămat şi e acum între acuzaţĭ.

Martorul *Pavel Florea* este înfăţişat cu *Roşca Mihai* care declară de două orĭ că n'a susţinut despre acuzaţĭ c-au prins de baionetă şi c'au năvălit spre jandarmĭ

Procurorul cere să nu i-se ia martorului jurământul.

Apărătorul cere să s'admită la jurământ.

Preşedintele (după consfătuire): Tribunalul luând în considerare că există bănuelĭ (aşa au fasionat jandarmii Perv Florea şi Roşca Mihai) că şi martorul a luat parte la năvala ce s'a dat asupra jandarmilor, şi că prin urmare ar fi complice cu acuzaţii, nu admite jurământul.

Apărătorul Ludovic Fazecas, insinuă nulitate.

Pavel Mihai vorbeşte în favorul acuzaţilor.

Procurorul cere să nu s'admită jurământul.

Apărătorul cere să s'admită.

Tribunalul ia jurământul martorului.

Martorul *Pavel Toader* vorbeşte în favorul acuzaţilor.

I-se ia jurământul.

Martorul *Petru George* a Albului fasionează aseminea spre binele acuzaţilor.

Martorul *Mihai Petra*, alui Vasilie espune mai clar lucrurile, spre binele acuzaţilor.

Procurorul cere să nu s'admita la jurământ pentru-că şi încontra lui vrea să ridice acuză; fiindc-a recunoscut că a fost şi el între mulţimea ce a dat năvală.

Apărătorul cere să-l jure.

Martorul jură.

Martorul *Mihai Pintean* n-a fost de faţă la împuşcăturĭ. A fost cu Stana Mihai la stradă.

Se înfăţişează cu jandarmii carĭ susţin că Mihai Stana da, a fost între ceĭ ce-au atacat.

— Nem igaz, zău! Strigă Stana.

Procurorul *Mesztényi* dovedeşte cât de neatent e la mersul desbaterĭ şi cât de puţin înţelege rostul fasiunilor, când cere şi referitor la martorul acesta să nu s'admită la jurământ pentru-că fiind şi el în grupul celor ce-au dat năvală, va ridica acuză împotriva lui.

Preşedintele: Martorul nicĭ n'a fost în curte ci la stradă.

Procurorul: Atuncĭ revoc.

Se ia jurământul martorului.

Spre resolvarea crizei.

Dacă e să putem crede ştirilor sosite din Budapesta, criza s'ar apropia de resolvare.

Burián, noul *homo-regius*, pertractează în Budapesta cu şefii coaliţieĭ, făcând tot posibilul pentru înlăturarea pedicilor şi formarea unui guvern de coaliţie. Se pun stăruinţe ca însuşi Kossuth Ferencz să formeze noul cabinet, se înţelege: din toate elementele coaliţieĭ.

I-se cere lui Kossuth, în acest caz, să facă un program de guvern, amănunţit. In acesta să nu se cuprindă chestii militare, pentru-că *M. Sa cu nicĭ un preţ nu este dispus să facă vre o concesie în armată*; nu vrea să admită limba maghiară nicĭ ca limbă de comandă nicĭ ca limbă de regiment. Ba nicĭ ca limbă înaintea instanţelor judecătoreştĭ maghiare.

Impotriva principiului independenţii vamale M. Sa n'are nimic de obiecţionat. Cere însă că acum transacţia de vamă comună să se asigure pe 10 anĭ. Cere d'asemenĭ ridicarea contingentului militar şi 400 milioane pentru cheltuielĭ nouĭ în oştire. *Incontra reformelor interne M. Sa nu are de obiecţionat.* Convenţiile încheiate cu Italia şi Germania să rămână şi nimenĭ să nu fie acuzat (adică să nu fie acuzat guvernul Tisza) pentru încheiarea lor provisorie.

Resboiul ruso-japonez.

Flota rusă.

Saigon. Cele două flote ruse s'au unit în 8 Maiu. Corăbiile s'au lăsat în largul mării şi 'n 14 au pornit în spre soare răsare. Corabia-spital-Orei vrea să meargă în Şanghai.

Armata de pe uscat.

Londra. Trupele ruse sunt acum aşezate de ambele părţĭ ale căii ferate pe o întindere de 35 mile. Ruşii lucră din răsputerĭ, ca să şi sfirşiască întăriturile. Se zice, că Ruşii dela bătălia din Mukden au căpătat 60.000 oamenĭ ajutor.

— 19 Maiu. —

Londra. Cele maĭ multe din vasele luĭ Rosdestvenski sunt tot *pe apele indo-chineze*, dar vapoare de vânătorĭ cercetaşĭ au ajuns cu mult maĭ departe. Vaporul francez *Polynesia*, care a sosit erĭ în Honcong spune, că a văzut Sâmbătă maĭ multe corăbiĭ ruse în apropierea golfului Honcoe cam la 200 klm. spre miazănoapte.

Se scrie din Hongcong, că vaporul englez *Barna* s'a întâlnit cu maĭ multe vase de răsboĭ ruse şi ceĭ de pe bord au văzut cu ochiĭ, că-s în stare foarte bună.

Berlin. Se vesteşte din Tokio luĭ «*Lokalanzeiger*»: Nimic nu se ştie despre flota uĭ Togo. Marinarii japonezĭ n'au drept să lcrie nicĭ acasă.

Washington, *20 Maiu. Consulul din Wladivostok al Statelor-Unite telegrafează, că toţĭ representanţii din acel port ai statelor străine au primit ordin* să plece din cetate. *Li s'a dat voie să se aşeze în provinciile dela ţărm. Greenel, representantul Statelor-Unite, a şi plecat la Havarosk. Se dă ca sigur asediarea — din partea Japonezilor — a Wladivostokului, căcĭ măsurĭ de acestea şi la Port-Arthur numaĭ atuncĭ s'au luat când asediarea era apropiată.*

Astfel, cu silinţe împreunate, ajunge-vom poate să vedem odată realizată măcar maĭ modestă pretenţia noastră: o trupă ambulantă de teatru.

Aşa credeam eu...

Dar „credinţa-i vis, şi visul fum“, artistul e gata de drum.

Dintr'o „scrisoare“ a dluĭ Bârsan aflăm că d-sa părăseşte Ardealul...

Şi noĭ, cu profunda mâhnire, nevoiţĭ suntem a aprecia hotărîrea d-sale. Cel ce e cunoscătorul referinţelor noastre, mărturie poate fi, că n'are cu cine lucra aicĭ. Un suflet ales şi fin nu se poate măcina în luptă cu stâncile. A-ţĭ cheltui forţele, a ţĭ îngropa talentul în muncă stearpă, e păcat.

Cetatea mea aeriană decĭ se va prăbuşi. Imĭ rămâne însă mângăierea, că artistul din timp în timp îşĭ va aduce aminte şi de noĭ ceĭ din mijlocul cărora a ieşit.

Să revin la reprezentaţiile din 13 şi 14 Maiu.

In sara dintâĭ dat ni-a fost să gustăm o producţie clasică, de o înaltă valoare artistică, asupra căreia s'ar putea scrie o întinsă analiză estetică.

S'au jucat dramele „Jean Marie“ de A. Theuriet şi „Necinstiţii“ de G. Rovette.

In poemul „Jean-Marie“ se zugrăveşte, cu o măiestrie covîrşitoare, dragostea ce topeşte şi dureroasa resemnare a două inimĭ ce nu pot fi una alteia. Jean-Marie soseşte de pemărĭ depărtate şi găseşte pe iubita sa Tereza măritată după bătrânul Jöel Dl Bârsan a jucat rolul duplu al lui Jean-Marie şi şi al lui Jöel, şi maĭ ales expansiunea bucurieĭ în momentul revederii, apoĭ văpaia cu care zugrăveşte sferele fericiriĭ ce-ĭ aşteaptă, şi pe urmă treptata întunecare a nădejdilor, au fost interpretate cu o măestrie care ne-a răpit cu desăvîrşire. La aceeaşĭ înălţime a fost şi cu aceeaşĭ pătrundere de artistă impecabilă a jucat d-şoara M. V. rolul greu al Terezeĭ.

Drama „*Necinstiţii*“ e de un gen modern, cu un conflict psihologic oribil. Un casier de bancă, harnic şi cinstit, ajunge pe urmă defraudant pentru a mântui cinstea familieĭ sale, pângărită prin relaţia soţieĭ sale cu prezidentul aceleĭ băncĭ. Desvoltarea şi desnodământul pieseĭ e de un realizm zguduitor, care prilej a dat dluĭ Bârsan şi d-şoareĭ V. să şĭ desfăşure arta lor în toată splendoarea. Artiştiĭ erau aci în elementul lor, şi în deosebĭ debordarea dureriĭ şi a vijelieĭ sufleteştĭ, când casierul se convinge despre păcatul nevesteĭ sale, apoĭ crâncenele lor remuşcărĭ după faptul defraudăriĭ, frica spasmodică şi nervoasele pregătirĭ de fugă ale casieruluĭ, cazna nevesteĭ de a-l reţine, — au fost tălmăcite din partea dluĭ Bârsan şi a demneĭ sale tovarăşe cu veritate groaznică, cu suprema sforţare a efectuluĭ, într'un stil adevărat italian.

Cu surprinzătoare rutină şi legeritate a jucat dl *Enescu*, zelosul elev al dluĭ Bârsan, pe un bătrân cinic şi cu alure de literat. Role de bufonĭ, — de sfătoşĭ şi guralivĭ se potrivesc bine temperamentului şi talentuluĭ său, care e în continuă desvoltare.

Rola ingrantă a bancheruluĭ a fost rezervată dluĭ *Morar*. Mult n'a putut face din ea, dar a o studia maĭ bine, putea. Dl Morar e harnic să supoarte critica. Decĭ i-o spunem, că faima d-sale ne îndreptăţia la ceva maĭ mult. In jocul său se observa nesiguranţă; mişcările şi vorba erau căutate, pipăite. Din câte rolurĭ a jucat în cele două sărĭ, relativ maĭ nimerit a fost Sandro din „Lăutarul din Cremona“.

D-şoara *Goga*, în rola uneĭ servitoare, a fost de o „obrăznicie“ adorabilă. Şi bine au fost în role maĭ secundare domnişoara *Oltean* şi domniĭ *Munthiu şi Barcian.*

Duminecă sara s'a dat maĭ întâĭ o dramă, ear după aceea a întrat în st pânire pe scenă muza veseliei.

Drama „Lăutarul din Cremona“ (de F. Coppée) e de un sentimentalism înrudit cu cel din „Jean-Marie“, dar fără puterea aceluia şi cu mult maĭ dulceag. Pierdut în reveriĭ patetice a jucat dl *Bârsan* pe Filippo cel „cu aer blând de Crist“, dar totuşĭ aci n'a ajuns măsura prestaţiunilor sale de forţă. Frumoasă a fost şi multă bunăvoinţă a arătat domnişoara *Hortenzia Cozma* în rola blândeĭ Gianina. Bine a înţeles dl *Enescu* pe seninul Feorari şi cu pricepere a interpretat dl *Morar* pe fericitul Sandro.

A urmat apoĭ comedia „*Treĭ pălăriĭ de dame*“, localizată de E. Fagure.

Fără altă tendenţă decât aceea de a stârni haz, pieza e bogată în încurcăturĭ şi situaţiĭ surprinzătoare. Păcat numaĭ că limba nu e nicĭ îngrijită nicĭ sărată în deajuns. Harniciĭ nostri actorĭ au studiat perfect pieza, au produs un ansamblu minunat şi au jucat cu atâta voie încât uniĭ domnĭ, au lunecat binişor în burlescul farseĭ. Dar s'a făcut bine şi asta, şi un malheur şi câte-va ghixurĭ un trecut nebăgate în samă.

In jurul cumpătatuluĭ *Bârsan*, ca în jurul unuĭ grindeiu, s'au învârtit celelalte spiţe într'un vertiginos caleidoscop, torturător de pălăriĭ.

Eleganţă în ţinută, şireată în vorbă a fost d-na *Trilean* şi cu rafinerie a ştiut acoperi coarnele ce le pusese bărbatului său Oteleanu.

Din Câmpeni.

Ungurașii noștri dela administrație, în legătură cu ceialalți oficianți din Câmpeni, s'au pus pe lucru. Voiesc adecă cu ori-ce preț să fericească pe bieții Moți: Matadorul, protopretorele Dr. Boer Kálmán, căruia la intrarea în Câmpeni ca protopretor, poporul din satele vecine îi cânta „Osana!" — Culiță al nostru i-a ținut *două* vorbiri de binecuvîntare și primariul din Albac, Teodor Pașca, iarăși două foarte lungi, mai lungi decât articli de fond alui Aurică Murășan și tot așa de încurcate ca articli lui despre activitatea românilor, iar Bistrenii cu un banderiu de călăreți l-au întâmpinat la marginea hotarului și respective cercului pretorial și treascurile bubuiau de tremura pământul. Doar' nici la 48 n'a fost mai mare ferbere prin comuna Câmpeni de cât acum doi ani la venirea protopretorului. Și nici că s'a înșelat aceia cari i-au făcut strașnica primire că în activitatea lui de până acum a făcut foarte mult pentru cerc. Locul de „Tenis" e tocmai gata, unde se fac exercițiile cu succesul recerut și unde sunt bine văzuți toți cei ce *nu* l'au întâmpinat; a suspendat trei primari din cerc pentru-că a dat celor-ce l'au întâmpinat atestate de paupertate ca să scape de colosalele gloabe de pădure, a împărțit cu succes banii ce s'au adunat pentru cei arși din Câmpeni, etc.

Acum însă are o nouă idee, vrea adecă să înființeze o bancă ungurească în Câmpeni, intitulată „Topánfalvi takarékpénztár" cu un capital de 120000 cor., din care deocamdată numai 60000 cor. se vor plăti. Prospectul înființandei bănci e publicat în Nro 20 al foaiei comitatense „Aranyos Vidék" ce apare în Turda. Dacă și aceasta îi va reuși tot așa de bine ca și cele ce a făcut până în present, atunci cercul pretorial Câmpeni să poate mândri cu destoinicia noului protopretore.

Mai curios îmi pare faptul că între membrii fundatori ai înființândei bănci maghiare, văd figurând numele preoților *Candrea Miklós neágrai gör. kel. lelkész* și *Motora Miklós gör. kel lelkész.* Ambii de o pănură și de un caracter. Primul după absolvarea teologiei, neaflându-l fostul metropolit Miron *vrednic* de treapta preoției, fiind schiop și probabil că și dacă n'ar fi fost schiop tot nu-l înainta la acea treaptă, s'a făcut notariu, apoi matriculant, iar acum I. P. Sa D. Metropolit I. Mețianu îl află prea vrednic și îl chirotoni de capelan în comuna Neagra, cu toate că toată preoțimea din tract a protestat cu ocasiunea chirotonirei lui. Acuma să poate convinge din destul metropolitul din Sibiiu despre vrednicia fiului sufletesc a capelanului Candrea Miklos din Neagra, ear al doilea, mai nainte a fost popă în Sohodol de unde din cauza neînțelegerilor cu poporeni a *înaintat* la gradul de *capelan* în Trimpoiele în care calitate a cercetat și temnița — în mod preventiv — din Alba-Iulia și acum să află în Murăș-Sângeorgiu ca paroch. Tot despre Motora Miklos am cetit mai în săptămâna trecută în „Pesti Hirlap" că are darul de a scoate „duhul necurat" din oameni și tocmai pe când își continua aceasta meserie a fost prins de poliție și acum să așteaptă la amenda-i meritată. Da „duhul necurat" nu să scoate așa ușor din oameni, ci nefericitul om cu „duchul" a fost în casa parochului Motora Miklos, care e total acuțită de „duch", aici a fost pus pe padiment și acoperit cu cearșav nou ear popa în jurul lui, alunga cu putere „duchul". Dacă totuși nu a eșit total „duchul" necurat din bietul țăran, nu e vina preotului ci a poliției care tocmai în acele momente a dat preste el.

Iată Inalt Preasânțite și Venerabil Consistoriu din Sibiiu ce firme aveți! Aceste două creaturi nu să mulțumesc cu faptul că în Câmpeni este o societate pe acțiuni „Doina" care dă *numai* bisericilor și școalelor, după capitalele lor depuse 6% și care din profitul fie-cărui an dă bisericilor și școalelor din tract considerabila sumă de preste 2000 cor. ci lor le trebue bancă maghiară a cărui profit curat să se folosească pentru scopurile lor de maghiarisare și la nici un cas pentru scopuri românești.

Nu există Român în lungul și latul țării noastre care să zică că acești doi preoți lucră în interesul nostru a bisericilor și a școalelor, căci dacă se va și înființa banca cea maghiară, institutul „Doina" va trebue să reducă interesele după depuneri, iar cuota de binefacere va fi mai mică. Și atunci au nu bisericile și școalele au să sufere? Ba da, chiar acele instituțiuni cari îi susțin pe ei au să fie prescurtate și ca atare ei lucră încontra bisericilor și școalelor.

Cu asemenea firmă nu vor înainta instituțiunile noastre culturale ci mai mult vor stagna.

Așteptăm luarea masurilor cuviincioase față de acești indivizi.

PROGRAMA

examenelor finale dela institutul ped.-teol. gr.-or. român din Arad în anul școlar 1904/5.

Luni 9|22 Maiu curs IV. ped. examen din limba română, maghiară, istorie și constituție.

Marți 10|23 Maiu curs IV. preparandiste, examen din toate studiile.

Miercuri 11|24 Maiu c. IV. ped. examen din celelalte studii.

Joi 12|25 Maiu examen cu preparanzii privatiști de curs IV.

Vineri 13|26 Maiu c. IV. ped. examen din cant și tipic

Luni 23 Maiu (5 Iunie) c. IV. ped. scripturistică din limba română.

Marți 24 Maiu (6 Iunie) c. IV. ped. scripturistică din limba maghiară.

Miercuri 25 Maiu (7 Iunie) c. IV. ped. scripturistică din matematică.

Miercuri 1|14 Iunie
Joi 2|15 Iunie
Vineri 3|16 Iunie
} Examene private cu teologii și pedagogii privatiști.

Miercuri 8|21 Iunie c. I—III ped. cant, tipic, muzică.
Joi 9|22 Iunie c. I—II teologic „ „ „
Vineri 10|23 Iunie c. III „ „ „ „
Sâmbătă 11|24 Iunie 3–6 c. I—III ped. gimnastică.

Luni 13|26 Iunie
Marți 14|27 Iunie
Miercuri 15|28 Iunie
Joi 16|29 Iunie
Vineri 17|30 Iunie
Sâmb. 18 I. (1 Iulie)
} Examene verbale de cvalificațiune învățătorească.

Luni 20 Iunie (31 Iulie) c I. ped. examen din toate studiile.

Marți 21 Iunie (4 Iulie) a I. ped. examen din toate studiile.

Miercuri 22 Iunie (5 Iulie) c. II. ped. examen din toate studiile.

Joi 22 Iunie (6 Iulie) c. II. teol. examen din toate studiile.

Sâmbătă 25 Iunie (8 Iulie) c. III. ped. examen din toate studiile.

Luni 27 Iunie (10 Iulie) c. III. teol. examen din toate studiile.

Marți 18 Iunie (11 Iulie) conferență finală și clasificațiuni.

Miercuri 29 Iunie (12 Iulie) Te Deum.

Cu perfectă bravură, siguranță și drăgălășie au jucat d-șoarele surori *Popescu* (aplauzele publicului plătiau cât cinci coșulețe cu flori), și bine s'au ținut în roluri mai mici d-șoarele *Leményi* și *Colbasi*, ear despre d-șoara *Muntean* n'am ce spune, pentru-că nici d-sa n'a avut ce ne spune. Domnii în frunte cu Bârsan, încă au jucat bine toți. Un mucalit jurist ni-a prezentat dl Enescu; căpitan de o caraghioasă vitejie a fost dl Morar, și cum trebue de găgăuț a fost Tololoiul din provincie al d-lui Munthiu.

Incheiu cu o constatore de care leg o dorință.

S'au împlinit zece ani de când tinerimea ințelegătoare sibiiană a mai dat o reprezentație teatrală. Aș dori ca proxima producție de felul acesta să nu fie jubileul altor zece ani de inerție.

X.

H A Z.

Părinții prevăzători.

Tatăl. Așa dar trebue să ne gândim să ne măritām fata.

Mama. Să ne gândim, dar răul e că, afară de noi, nu se gândește nimeni.

*

Soacra la masă.

— Ginerile meu e așa de gentil, că în toate diminețile îmi trimete un paneraș cu ciuperci pentru dejun.

— Pentru-că are speranța că, într'o zi sau alta, o să dai de câte va veninoase, zice servitoarea.

NOUTĂȚI.

ARAD, 20 Maiu 1905.

— **Cel mai nou op al Carmen Sylvei.** Carmen Sylva termină primul volum al unei serii de memorii în limba germană, intitulată „Ephemerides", unde zi de zi sunt scrise impresiunile unei suverane.

Această operă, care va completa memoriile regelui Carol va fi pentru istoria română un document foarte de preț.

Volumul va apărea în luna lui Septembre viitor.

— **Pentru philateliști.** Mare bucurie pot avea philateliștii, colectorii de timbre rare.

Din incidentul centenarului al treilea al publicației lui *Don Quichotte* a lui Cervantes, guvernul spaniol a pus în circulație o serie de timbre ilustrate cari au circulat în Spania numai până'n 15 Maiu.

Aceste timbre represintă principalele scene din *Don Quichotte.*

— **Iubileul „Reuniunii române de muzică" din Sibiiu.** Reuniunea aceasta își va serba iubileul de 25 ani dela înființarea sa la 8 Iunie a. c. st. n. La acest iubileu vor fi învitați toți foștii membrii ai Reuniunei, binevoitorii ei și reuniunile și corurile românești din patrie.

Programa va fi urmatoarea: Joui la 8 Iunie a. c. n. (ziua Inălțării Domnului) la orele 11 a. m. act festiv cu cântări și cuvântare ocazională. — In aceiași zi seara mare concert festiv.

A doua zi și eventual și în zilele următoare reprezentarea operetei poporale române „*Moșul Ciocârlan*" de Tudor cav. de Flondor. Programa detailată se va publica la timpul său.

— **Pentru „Telegraful Român".** In numărul său din urmă, „Telegraful" ne ceartă pentru rapoartele ce am publicat despre sinodul archidiecesan, declarând cele cuprinse acolo de „falșe și tendențioase".

Nu-i vorbă, adevărul ~~doare~~ și mai ales adevărul spus pe șleau ustură, și fiind ~~ca usta~~ ciudă nu-i zici adevăr. E de înțeles deci năcazul unor *ambițit*, cari s'au prezentat poate cam vestejite în acele rapoarte, pe când ~~ele erau~~ dedate numai la veșnice slăviri... Ni-ar fi convenit însă ca, pentru orientare „Telegraful" să ne spună ce anume e *falș* în meritul acelor dări de samă, pentru ca să ne convingem despre ce nu e falș în secile rapoarte ale „Telegrafului", din cari, în esență, încă nu se poate scoate altceva, decât aceleași „insanități".

Două lucruri stau: In tot ce s'a publicat în foaia noastră despre stările din Sibiiu, s'a spus totdeauna adevărul verde, botezându se copilul pe adevăratul nume (căci numai așa se pot îndrepta relele), — iar de altă parte, de câte ori în sinoadele archiedezane, sau preste tot în capitala mitropoliei, s'a petrecut ceva mai de sensație, ce se părea poate neplăcut capetelor dela cârma bisericei, „Tel." totdeauna a cocoloșit-o sau a înghițit gol și a tăcut. Vrea „Telegraful român" să-i amintim pilde?

— **Sinuciderea procurorului din Oradea-Mare.** O sinucidere sensațională s'a petrecut eri în Oradea-Mare: procurorul Dr. Nagy Géza, care în timpul din urmă pornise adevărată goană cu procesele de presă în contra noastră, și-a tras un glonte de revolver în cap și a încetat îndată din viață. Se vorbește că era un mare cartofor și astfel se înglodase în datorii și ajunsese într'o situație desperată. Se bucura de altfel de mare trecere în oraș.

— **Intîlnirea episcopilor slavi.** Episcopii maghiari și austriaci se vor întâlni încurînd în Roma, și anume: Anton Iordan, archiepiscopul din Görz, Matei Ovornik din Roma, Gheorghe Possilovici din Zagreb, episcopii, Anton Jeglici din Laibach, Ioan Flapp din Parenzo-Pola, Xaver Nagl din Tritte, Antoniu Mahniei din Veglia, Francisc Uccelini din Kattaw, Iordan Zanici din Leșina, Iosif Gregoriu Marcalici din Raguza, Wincenț Pulișici din Sebenico, Francisc Nachici din Spalato, Anton Maurovici din Modrus și vicarul din Sirmiu. Papa Leo al XIII-lea în conzistorul din 1898 a dat un decret, prin care permite liturghia slavă eparchii-

lor, carĭ s'au folosit de aceasta deja de 30 anĭ. Executarea a mers insă cu greu, căcĭ fie-care paroch caută să dovedească, că parochia nu s'a folosit deja de limba rituală slavă. Congregaţia riturilor a convocat acum adunarea aceasta a episcopilor slavĭ, pentru-ca în sfirşit afacerea aceasta să se reguleze.

— **Amănunte asupra groaznicului măcel din Jitomir** Ziarul „Lokalanzeiger“ primeşte din Jitimor următoarele amănunte asupra masacrelor contra evreilor:

Căţi-va copiĭ şi evreĭ bătrînĭ au murit sub picioarele cailor cazacilor.

Comisarul de poliţie Iarotzky escită mulţimea contra evreilor.

Revoltele devenirĭ teribile când se împrăştie svonul că Kujanov, comisar de poliţie, fusese asasinat de evreĭ.

Acest comisar însă fusese ucis de secretarul său.

In strada Kiew, în faţa hotelului „Roma“, un student creştin care invita mulţimea să se retragă, zicând că şi evreiĭ sunt oamenĭ ca ceilalţĭ, a fost ucis cu lovitur de bastoane.

Apoĭ a început masacrul ovreilor, carĭ se apărară cu revolverele până avură muniţiunĭ.

Soldaţiĭ şi poliţiştiĭ scoteau pietrele de pe strade aruncându-le contra evreilor.

A doua zi lipseau trăsurĭ ca să se poată căra morţiĭ şi răniţiĭ, de oare-ce vizitiĭ refuzau serviciul acesta.

Atuncĭ căţi-va studenţĭ creştinĭ se îmbrăcară ca vizitiĭ, pentru ca să facă acest serviciu.

Aspectul morţilor şi răniţilor era oribil.

La spitale zac căţi-va în agonie, cu feţele desfigurate prefăcute în amestecărĭ sângeroase.

Spitalele tixite.

— **Prelat distins.** Ni-se scrie din Orade, că papa la propunerea episcopului Dem *Radu* a distins pe vicarul gr.-cat. Aug. *Lauran* cu titlul de protonotar apostolic.

— **Prezentul** scrie: Erĭ împlinindu-se 14 anĭ dela moartea luĭ Ion C. Brătianu, un serviciu divin pentru veşnica luĭ odihnă a fost oficiat la mormântul dela Florica.

La această ceremonie au asistat membriĭ familieĭ şi dl D. A. Sturdza, şeful partidului naţional-liberal.

— **Delegaţia franceză la cununia moştenitorului imperial german.** Amintirăm şi noĭ în unul din numerile trecute, că guvernul francez va fi reprezentat la căsătoria moştenitorului imperial german prin o delegaţie. Membriĭ delegaţieĭ — după cum aflăm — vor fi: generalul *De Lacroise*, deputatul *Arago*, contra amiralul *De Marolles* şi secretarul legaţiuneĭ *Guillemin*.

— **Succesorul luĭ Pobjedonosev.** Telegrame din Petersburg au răspândit ştirea, că succesor al luĭ Pobjedonoscev va fi prinţul *Schirinski-Sichmotov*. El e unul din şefiiĭ partideĭ reacţionare.

— **Haine sufleteştĭ.** Se scrie din *Londra*: O idee bizară, foarte interesantă i-a venit uneĭ dame londoneze, ce se ascunde sub pseudonimul m-me Lucille. Vizitătoriĭ eĭ au fost primiţĭ într'una din zile la locuinţa-ĭ de pe Hannover-squar cu muzică impresionistă; apoĭ s'a ridicat cortina de pe o bină improvisată şi câteva fee îmbrăcate în toalete cu nume diferite pe fiecare da expresie uneĭ dispoziţiĭ sufleteştĭ. Puterea sugestivă a coloriĭ şi formeĭ hainelor deştepta în suflet sentimentele amintireĭ, frumseţiĭ, dureriĭ, bucurieĭ: „haine sufleteştĭ“. Căcĭ după m-me Lucille stilul şi eleganţa nu poate în de ajuns reda şcoala de sentimente a sufletuluĭ femeesc; pornirile sufletuluĭ femeesc nu le pot exprima hainele de vizită, de primblare, orĭ de sărbătoare. Dacă sufletul femeeĭ e cuprins de amor şi fericire, atuncĭ abhorează hainele albe şi îmbracă haine roşiĭ purpuriĭ, carĭ tălmăcesc flacără nestinsă a sufletuluĭ eĭ.

Lozinca: bărbaţĭ căutaţĭ a pricepe limba hainelor.

— **Sfîrşitul chestiuneĭ Montignoso.** Senzaţionala chestie Montignoso pare că se aproprie de sfîrşit, căcĭ contesa a încheiat contract cu curtea saxonă în Florenţa. In acest contract să spune, că contesa e obligată a extrada până la 1 Maiu, anul viitor, pe mica principesă Anna Cia Monica, pentru care până atuncĭ capătă 2000 mărcĭ lunar.

Contesa abzice de dreptul de cetăţenie săsesc şi nu se va nisui să fie cetăţeana altuĭ stat german. Intr'un punct special i-se stabileşte dreptul de a-şĭ vedea odată anual copiĭ, iar apanagiul anual i-s'a urcat la patruzecĭ miĭ mărcĭ, care apanagiu îl perde însă, îndată ce publică prin foĭ ceva vătămător referitor la curtea saxonă.

— **Nulla dies — fără reclamă.** Adevărat poliphon e împăratul Vilhelm al Germanieĭ. El totdeauna şi la toate spune câte-o vorbire, trebue, nu trebue. Iĭ place mult reclama.

Astfel zilele trecute a inspecţionat regimentul 145 de infanterie. După revistă zise:

„Domnilor! Marşul solemn al regimentuluĭ n'a fost ceva cine ştie ce, dar eu mi-am închis ochiĭ, fiind-că cu marşurĭ sărbătoreştĭ nu poţĭ învinge pe duşman. Asta au arătat-o şi Japonezii, carĭ nu se pricep bine la parade — schritt, dar mărşueşc bine şi luptă bine.“

— **Apunerea unuĭ vechĭ ziar german.** Din *München* s'a căpătat informaţia, că ziarul „Allgemeine Zeitung“ apărut maĭ nainte în Augsburg, apoĭ în München; *cel maĭ vechĭ ziar politic german*, cu 1 Iulie va apune. S'a început în 1798 de Frideric Ioan *Cotta*, editorul luĭ Schiller, Göethe şi altor renumiţĭ scriitorĭ germanĭ aĭ secoluluĭ XVIII. Primul număr apărut în 9 Septembre 1798 şi d'atuncĭ până azĭ a reprezentat direcţia independentă liberală. Istoria acestuĭ ziar e un fragment al istorieĭ cultureĭ germane, căcĭ pe vremurĭ, influinţa luĭ asupra publiculuĭ a fost foarte mare.

— **Atentat împotriva unuĭ director gimnazial.** Se scrie din Sofia, că nişte Grecĭ s'au năpustit asupra luĭ *Cengelovo*, directorul gimnazuluĭ bulgăresc din Salonichi şi l-au străpuns cu cuţite; directorul e în agonie.

— **Potop în Italia.** Mare potop a fost în Italia. De când podul Montebello a fost nimicit a încetat comunicaţia între Veneţia şi Milano. Sămănăturile au fost complect nimicite. Şi acum e sub apă o parte a Vicenţeĭ şi Paviei. Po esundă foarte tare. Multe trenurĭ au deraiat.

— **Baniĭ emigraţilor.** Emigraţii în America trimit an de an acasă milioane, care compensează în parte paguba, ce au lăsat-o eĭ prin aceea, că s'ar dus. Ziarul „Libertatea“ din Cleveland dă o interesantă statistică. In America au emigrat din Ungaria în 1902, 91.762, în 1903, 119.921, în 1904, 158.321. Cheltuelile pe drum până acolo au fost de persoană 300 cor. decĭ au dus în America 111 milioane coroane. Au trimis acasă însă în 34 milioane în 1902, 37 milioane în 1903, 45 milioane dolarĭ în 1904, total în coroane 580 milioane.

— **Necrologul uneĭ broaşte.** Broasca, de care e vorba, merită un necrolog. Şi iată, de ce. La ea ţinea foarte mult fisiologistul universităţiĭ din *Cornell*, *Wilder*. El adecă voind ştie, de şi la broaşte creerul e locul conştienţeĭ şi voinţeĭ în 1899 a operat o broască, l-a operat creerul. Broasca a trecut foarte frumos prin operaţie, iute s'a vindecat. Dar după operaţie nu a cercat nicĭ când să iasă din sticla destupată, cu care era ţinută prinsă şi aşa a trăit 9 anĭ. Iĭ lipsea însă orĭ-ce capabilitate de iniţiativă. Nu se mişca ci sta ca şi când dormia. Nicĭ să mănînce nu-ĭ venia, ci trebuia să i-se dea cu de-a sila mâncare. Ea a fost observată de 5 generaţiĭ de studenţĭ. E posibil, că broasca n'a ştiut nimic nicĭ despre moartea sa, fiind-că i-a încetat orĭ-ce viaţă intelectuală, după-ce i-au scos creerul.

— **Un vis nenorocos.** Ţăranul Mihail Kékai din Zagyvarékás, un moşneag de 72 anĭ, în una din nopţile trecute visând cu epurĭ şi voind să prindă unul, a făcut în somn o mişcare aşa de nenorocoasă, încât a căzut din pat şi şi-a frânt gâtul. După chinurĭ de câte-va ceasurĭ bătrânul a murit.

— **Rândunica popiĭ.** Se scrie din Rimaszombat (nordul Ungarieĭ): Nevasta ţăranuluĭ George Kövér din comuna Szöllös văruindu-şĭ casa, a dat jos din greşeală un cuib de rândunică. Din cuib a căzut jos o rândunică, care a rămas pe loc, aşa că femeia a luat o în mână şi a netezit-o cu drag. Ce să vezi însă? La gâtul rândunicei femeia a găsit un săculeţ mititel de mătasă, ear în săculeţ o ţidulică, pe care erau scrise următoarele cuvinte latineştĭ: Libenter mitto te avis — Quove portat te tua vis. — Dic gloriam Deo in excelsis — Hominibus in terra bonae voluntatis. Hungaria (Europa) 1904. 19 Sept. 11 ½ hora a. m. Vincentius Karmosy szerdahalyensis“. (Cu drag îţĭ dau drumul, păsărică, încotro te va duce puterea ta. Laudă pe Dumnezeu din înălţime şi pe pământ pe oameniĭ cu bunăvoinţă. Ungaria (Europa) 1904. 19 Sept. 11 ½ ore a. m. Vincenţiu Karmosy din Szerdahely). Karmosy este paroch în Szerdahely şi toama trecută pe o vreme furtunoasă i-a sburat pe fereastră această rândunică. Ea a dus cu sine în ţările calde ţidulica părinteluĭ, şi negăsind pe adresat, a adus-o earăşĭ înapoĭ. Ce e maĭ curios însă, rândunica nu s'a întors la Szerdahely, ci la Szöllös, comuna în care s'a născut părintele Karmosy.

— **Spiţăria C. Balassa** chezăşueşte, că laptele de castraveţĭ aĭ luĭ Balassa cu efect admirabil şi veritabil englezesc, care a fost pus în circulaţie, nu e de loc stricăcios feţiĭ. De probă numaĭ odată să-şĭ comande damele noastre laptele de castraveţĭ al luĭ Balassa şi se vor convinge, că acest mijloc de înfrumseţare delătură imediat pistrul, pete, spuse şi alte necurăţeniĭ ale feţeĭ, face faţa lucie, tinără şi rumenă. Un flacon 2 cor., apoĭ săpun veritabil englezesc de castraveţĭ 1 cor., pudră 1 cor. 20 fil. Se poate procura în orĭ-ce spiţerie. Depositul principal în Arad: Spiţeria Földes Kelemen, drogheria Vojtek şi Weisz.

Mulţămite publice.

Cu ocasiunea şedinţeĭ festive arangiată de Societatea de lectură dela institutul ped.-teologic din Arad în 24 Aprilie (7 Maiu) a c. au întrat următoarele contribuirĭ marinimoase:

Dela Prea Sfinţia Sa Ioan I. Pap, 20 cor; Prea Cuv. Vasilie Mangra, Emanuil Ungurean, Dr. G. Popa, Dr. A. Crozda, Dr. V. Mezin, Dr. Ioan Nemet, S. Raicu, D-na Văd. V. Beleş câte 10 cor.; G. Popovicĭ, P. Silvestru, N. Stan. D-na Văd. L. Perin câte 6 cor.; G. Sârb, T. Serb, I. Nicorescu, I. Cure, D. Seliştean, N. Erdélyi, G. Popovicĭ, Dr. C. Ardelean, Dr. N, Oncu, Dr. Cosma, N. Cadariu, Dr. Marşicu. G. Sârb câte 5 cor.; I. Tomi, Dr. Cosma, Dr. Iancu, Dr. Iustin Suciu, Ioan Borlodan, I. Georgea, N. Ionescu, I. Ianoşi, N. Lepa D-na Ceontia, D-nu M. Valtner, D-şoara A. Budulescu, D-şoara F. Vaşca, D-na Barzu câte 4 cor.; A. Susan, E. Popovicĭ, N. Moldovau, Dr. S. Barbura, N. Ardelean, Dr. G. Roxin, D. Stoica, D-na Vulpe, D-şoara C. Schiop, I. Kőrösladányi, N. N. câte 3 cor.; Dr. Ispravnic, V. Olariu, Dr. S. Iupansky, G Puşcariu, Dr. C. Brediceanu, N. Tămăşdan, A. Nica, N. Iosif, Dr. I. Doboşan, N Cioban, P. Sârbu, U. Văţan, L. Vraciu, A. Chelnicean, N. Popovicĭ, V. Goldiş, P. Vasilon, N Herbay, C. Mihulin, C. Lazar. N. Grozda, N. Arjoca, O. Feier, I. Tărău, N. Popovicĭ, A. Popovicĭ, P. Gavrilete, V. Antonescu, C. Bogdan, S Secula, T, Lugojanu, Dr. P. Pipoş, N. Iştvai, N. Iovin, A. Boţoc, D-na Popovicĭ, N. Suciu, D-şoara Ciorogariu, D-şoara Dessian, O. Mezei, D-na Vuia, D-na S. Biriş, N. Gavrig, N. N Silvia Nădăban, N. N. câte 2 cor.; M. Miloş, 1 cor. 40 fil.; Dr. Ghilezan, 1 cor. 20 fil.; I. Popa, A. Luţai, D-şoara Dolga, N. N. câte 1 cor. S. Stoica, 50 fil.; G. Busuioc, 40 fil.; N. N. 40 fil.; Ioanel Marta, 30 fil.;

Suma întreagă a marinimoaselor contribuirĭ e: 399 cor. 50 fil.; pentru carĭ primească sprijinitorĭ Soc. noastre de lectură călduroasele noastre mulţămite.

Arad, la 4/17 Maiu 1905.

*

Societatea de lectură dela institutul nostru ped.-teologic din Arad voind a-şĭ îmbogăţi biblioteca sa, a cerut sprijinul binevoitoruluĭ public. Intre marinimoşiĭ sprijinitorĭ semnăm pe următoriĭ:

Numaĭ atuncĭ ne îmbrăcăm *ieftine* şi *bine*, dacă materia pentru haine bărbăteştĭ o cumpărăm din magazinul de postavurĭ KIZ materie pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru şi colorat fl. 6·—30. 504

o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o

LEICHNER şi FLEISCHER.

o o o ARAD, Szabadságtér 17. — PÉCS, Király u 1 o o o

Mihai Popa, notar cercual, Tășad 2 cor.; Pantelie Bugariu, înv., Tășad 1 cor.; Teodor Popa, 50 b.; Toma Păcala ppresb., Oradea-mare, 2 cor.; Laurentie Iuga, preot 2 cor.; Nicolae Balta, preot 1 cor.; Amalia Balta, 60 fil.; George Petrișor, înv. 40 fil.; Leantin Iugai 20 fil.; Emilia Balta, 20 fil.; Aureliu Varga, preot Socodor, 2 cor.; A. Popa, preot 1 cor.; Eut. Blaga, preot 3 cor.; M. Popovici, 60 fil.; Mărioara Porumb, 1 cor.; N. Porumb, 1 cor.; I. Ormay, 1 cor; S. Panea 1 cor,; S. Popa 1 cor.; toți din Tulca; R. Barbu, 1 cor. Y. Cosma, 2 cor.; Dr. I. Pap (Tinca) 1 cor.; Dr. G. Roxin, 1 cor.; Notarul Ciumegiului, 1 cor; G. Blaga, Ó-Homorog, 1 cor.; A. Catana, înv. 1 cor.; Dr. A. Ile adv. Tinca, 2 cor.; I. Szabó, 2 cor.; T. Cucu, 2 cor.; M. Non, 2 cor.; V. Sala 1 cor.; A. Handa, 1 cor.; I. Bursașiu, 1 cor; V. Moga, 1 cor.; M. Ciura, 2 cor.; I. Popa, 1 cor.; I. Drăgan, 2 cor.; A. Toader, 4 cor.; A. Marnie 1 cor.; V. Nicoruța, preot 1 cor.; N. Bogdan, 2 cor.; C Gherga, 1 cor.; G. Rista, înv. 1 cor.; S. Popescu, st. acad. com. 1 cor.; A. Iosif, 50 fil.; M. Fleischer 50 fil.; M. Fleischer, 50 fil.; toți din Rădmănești; M, Tomici 3 cor.; T. Petroviciu, 1 cor.; R. Perian, înv, 1 cor.; N. Ion, 1 cor.; F. Chiu 20 fil. G. Iovanoviciu, T. Chiu, N. Tămoiu, Z. Marcoviciu, V. Szitás, S. Magier, N. N. subnotar, T. Adam, A. Trailescu, S. Murg, P. Volf, N. N. negustoriu, C Votreng, toți câte 20 fil.; E. Petcu, 1 cor.; A. Ujhelyi, 50 fil.; P. Mecea 10 fil.; toți din Banloc; A. Terebenț, înv. 1 cor.; M. Vidu, 1 cor.; N. Nicula, preot, E. Joldea, I. Mizeșiu, A. Leuca, N. Rob, G. Bârsa, C. A. Moldovan, A. Dragoș, din Hălmagiu, toți câte 1 cor.; P. Mager, 50 fil. A. Varga 2 cor. G. Ardeloan, A. Popa, preot, N. N. T. Otlăcan, din Socedor, toți câte 1 cor. Dr. Halic medic, Lipova 10 cor.; E. Popovici preot, Sinitea 4 cor; Haica, 10 fil.; M. Valtner, Beiuș. 2 cor.; N. N. 50 fil.; Dr. L. Ghebeleș, adv. Pecica 5 cor.; N. N. 10 fil.;

Societatea de lectură, tuturor acestora le mulțămește călduros și roagă pe bunul Dumnezeu să le răsplătească înmiit pentru obolul dat spre un scop nobil.

Arad, la 5/18 Maiu 1905.

Nestor Blaga, cassar. *Petru Popa*, prezident. *P. Lupaș*, controlor.

*

Din incidentul procurărei *Mineiului* în 12 volume pentru strana a II-a sfintei noastre Biserici — în urma descoperirei scopului nostru prin parochianul Aurel Incu, spect. Dn. Dr. Alexandru Marta, advocat în Lipova dându-ne sprijinul religios — moral în suma de 10 coroane, în numele comunei noastre bisericești îi esprim profunda noastră mulțămită.

Chelmach, 4|17 Maiu 17 Maiu 1905.

Georgiu Rusu, paroch.

Convocare.

Despărțământul Belinț al Reuniunei învățătorilor dela școalele poporale confesionale gr. or. române din Timișoara, Belinț, Comlăușul-mare și Lipova își va ținea adunarea generală Mercuri în 25 Maiu (7 Iunie st. v. a c. în comuna Leucușești pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Participare în corpore la chemarea Duhului sfânt;
2. Ascultarea examenului în școala învățătorului I. Furdianu;
3. Deschiderea adunării;
4 Presentarea rapoartelor;
a) presidiului,
b) cassarului, și
c) bibliotecarului;
5. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea rapoartelor;
6. Observări metodice asupra examenului ținut;
7. Cetirea eventualelor disertațiuni însinuate cu 3 zile mai nainte;
8. Rectificarea listei membrilor;
9. Propuneri și interpelări;
10. Incheiere;

La această adunare se invită toți membrii ordinari, fondatori, onorari și ajutători, precum și toți binevoitorii și sprijinitorii causei școlare și a înaintării învățământului poporal.

Chisiteu, 2|15 Maiu 1905.

Simeon Faur, președ. desp.

ECONOMIE.

Arad, 20 Maiu

In grădina de legume. Se începe cu răsăditul răsadului de varză, conopide, guliĭ, patlagelele roșii și vinete. Timpul cel mai bun pentru răsădit este seara și dimineața și când timpul este mai ploios. Dacă timpul este secetos, înainte de a să sădi răzoarele, trebuiesc udate, cel puțin cu o jumătate de oră înainte de răsădire.

Răsadurile se răsădesc cu răsăditorul, care este un fel de țăruș gros aproape ca mâna și lung de 50 cm. Cu acest răsăditor se face o groiță în pământ, în care se pune firul de răsad, după aceia cu răsăditorul facem o contra apăsare, așa că pământul să se lipsească bine de răsad. La celelalte zarzavaturĭ ce au fost semănate mai nainte, trebuiesc plivite și udate în fiecare seară.

Semănatul porumbului ca plantă de nutreț. Pentru ca porumbul semănat ca nutreț pentru vite, să poată prinde rădăcini în cultura nutrețurilor, mai cu seamă în agricultura mică, Ministerul Agriculturei, a găsit de bine a da oarecarĭ premii în banĭ pentru o anumită întindere de pământ cultivat cu porumb pentru hrana vitelor. Această măsură este o faptă laudabilă, fiindcă, numai cu modul acesta sătenii agricultorĭ se vor îndemna mai mult în toată țara, de a semăna porumbul pentru hrana vitelor, mai cu seamă în stare verde în timpul verei, când vitele de muncă n'au ce să pască la câmp, lipsind iarba din cauza timpului secetos. Porumbul se poate semăna în rândurĭ, depărtate de 15—20 cm. sau prin împrăștiere, semănându-se la hectar dela 150—180 litri, după semănat locul se grăpează. Dacă porumbul a răsărit prea des, trebuie rărit ca să poată crește mai bine și ca producțiunea la hectar să fie mai mare.

—

Bursa de mărfurĭ și efecte din Budapesta.

— *Cota oficiala pe ziua de 20 Maiu.* —

Incheierea la 12 ore:

Grîul pe Maiu (100 clgr.)	17·86—17·88
Cucuruz pe Maiu	15·46—15·48
Cucuruz pe Iulie	14·70—14·72
Grîu pe Octombre	16·44—16·46
Secară pe Octombre	13·34—13·36
Orz pe Octombre	11·46—11·48

Incheerea la 5 ore:

Grîu pe Maiu 1905	17·86—17·88
Cucuruz pe Maiu	15·44—15·46
Cucuruz pe Iulie	14·72—14·74
Grîu pe Octombre	16·40—16·42
Secară pe „	13·32—13·34
Ovăs pe Octombre	11·44—11·46
Secară pe Octombre	11·14—11·16

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
580—650 măjĭ metrice grâu cor.	17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „	15.10—15.30
Semnare nominală: secară:	14.68—14.70
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
1200—1400 măjĭ metrice grâu cor.	8.40—8·60
500—600 „ „ cucuruz	7 50—7·55
Semnare nominală: secară	7·40—7·50
„ „ orz:	7·30—7·40
„ „ ovăs:	6·80—6·90

Bursa de bucate din Timișoara.

Grîu: 79—100 klgr. Cor.	16·75—16·80
„ 80— „ „ „	16·80—17·95
Secară: 100 „ „	13.80—13·90
Orz: „ „ „	13·70—13·80
Ovăs mercantil 100 klg. „	13·70—13·80
„ cernut „ „ „	13·50—13·60
Cucuruz vechiu „ „ „	....—....
„ nou „ „ „	14·80—15·00

Tîrgul de porcĭ din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrânĭ greĭ părechea în greutate peste 400 chlgr. 130—131 fil.; bătrînĭ mijlocĭĭ, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tinerĭ greĭ în greutate peste 320 chlgr 139—141 fil; Calitate sîrbească: greĭ, părechea peste 260 klg. 139—140 fil.; mijlocĭĭ părechea 240—260 chlgr. greutate 137—138 fil. Ușorĭ până la 240 kgr. 136—137 fil.

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENSAȚIONAL —

De 40

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

De unde era, vedea foarte bine cortul șefului, de oare-ce avuse ideea de a-și lega calul de un arbore și de a se urca pe crăcile acestuia. Ghici dar cu ușurință ce se petrecea în lagărul Semilonilor, mai ales când văzu pe emigranții așezându-se în ordine de bătae în fața cortului șefului, apoi pe Carrol luând calul acestuia, pentru a-l da tinărului Dupré.

Turbarea sa fu la culme când observă că mica trupă a colonelului se depărta ducând nu numai pe Dupré, dar încă, și pe Coadă de Tigru, care n'avea de loc acrul mulțămit de rezultatele întrevederei sale cu vrăjmașii săĭ.

Lebar înțelegând, că nu mai era nimic interesant de văzut dela înălțimea observatorului său, plecă în galop în lagărul Semilonilor, unde fu primit cu strigăte de bucurie.

Se duse numai decât la cortul șefului, unde adună pe ceĭ mai însemnațĭ războinicĭ, pentru a ține sfat, chiar începea a-și da părerea, când văzu sosind pe Coadă de Tigru gâfâind de furios, abia găsind putere de a vorbi în mijlocul strigătelor de mânie.

Lebar înțelese totuși, că șeful cerea un cal pentru a se pune numai decât în urmărirea fețelor palide; îi fu de ajuns să spună câte-va cuvinte pentru a-l face să părăsească acest proiect:

„Mare șef, zise el, înțeleg furia d-tale. Dar ai face o greșeală urmărind pe dujmanĭ. In momentul de față ai ceva mai bun de făcut. Ai uitat dar că lagărul a rămas încredințat celor două fete, de care ți-am vorbit? Nu știu oare, că grăbindu-ne și apucând drumul cel mai scurt, vom putea ajunge la lagărul colonelului cu mult înaintea lui? Crede-mă, să încălicăm cu cincizecĭ de oamenĭ și trimite alțĭ cincizecĭ după fugarĭ sub ordinile locotenentului d-tale, Arpa de Corb, pentru a-l urmări și a-i hărțui, pentru ca să-i rețină cât mai mult posibil, trăgând focurĭ în continuu la spatele și în coastele lor. Cât despre noĭ, vom pleca pe drumul cela alt și vom ajunge la lagăr cu cel puțin o jumătate de ceas înaintea lor. Atâta ne va fi de ajuns pentru a prinde sau a ucide pe aceĭ ce-l ocupă, a răpi tot ce au mai prețios și a deschide porțile coralului, pentru a pedepsi în același timp pe ceĭ doĭ tovarășĭ, și de a fugi apoĭ în pădure.

Dela primele cuvinte mânia lui Coadă de Tigru făcuse loc uneĭ bucuriĭ crunte. Și după-ce creolul termină expunerea planului său, șeful era deja călare lângă dînsul și în fruntea a mai mult de cincizecĭ războinicĭ, carĭ cu încetul se adunaseră.

„Cuvintele Negrului Mustanger au fost pentru mine ceea-ce este isvorul recoros pentru vînătorul, care moare de sete.

„Să plecăm? strigă șeful învîrtind tomahamkul său.

Apoĭ adresându-se către femeile sale, le spuse, repede să-și facă pregătirile, pentru-ca lagărul să fie ridicat în câte-va minute, și apoĭ să se îndrepteze către un lagăr mai important, pe care-l posedau sălbaticii în mijlocul pădurei, ca adăpost în caz de lipsă sau de primejdie.

Cincĭ minute mai târziu, Coadă de Tigru dispăruse, urmat de războinicii săĭ, pe cărarea care străbătând Cross-Timbers se sfîrșia la vadul rîului situat aproape în fața corralului celor treĭ asociațĭ și de acolo conducea drept la locul ales de colonelului Magoffin pentru lagărul său.

Sosind pe partea cealaltă a cursului de apă, unde drumul se făcea mai larg, eĭ își iuțiră încă mersul. De acolo zăriau lagărul feților palide și constatară, că mica trupă a colonelului nu se întoarse încă.

... Soarele era gata să dispară în zare pe când această trupă era cam la patru chilometri depărtare de lagăr. Indienii carĭ o urmăriau, fiind numărośĭ, deveniau foarte supărătorĭ, căcĭ unii se împrăștiaseră prin pădure ear ceilalțĭ rămaseră în drum, dar toți își însușiseră aceeași tactică, de a se apropia cât se putea mai mult de fețele palide, apoĭ a-și descărca armele și a fugi.

(Va urma).

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor-proprietar: George Nichia.

BANCA NATIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAŢIUNEA SUMARĂ.

1904 1 Maiu	ACTIV		1905 22 Aprilie	1905 30 Aprilie
99463320	69867320 Reserva metalică Aur.	45300728	64794848	64569728
	29596000 „ trate Aur	19269000		
3772916	Argint şi diverse monete		4255185	4342328
46123901	Portofoliu Român şi Străin		37268236	37704503
10055592	*) Impr. contra ef. publice	6284000	18450505	18396721
	„ „ „ „ în cont curent	12112721		
11999900	Fonduri publice		11999990	11999990
13765320	Efectele fondului de reservă		14316173	14316173
1727546	„ „ „ amortisarea imob. şi material		1704306	1704306
5570060	Imobili		5669837	5670958
568659	Mobilier şi Maşini de Imprimerie		575382	574395
636428	Cheltuieli de Administraţiune		546477	555340
78881829	Deposite libere		83309762	83146902
—	Compturi curinţi		20891383	18493014
16921461	Compturi de valori		16857257	17866047
289486932			280639341	279340405
	PASIV			
12000000	Capital		12000000	12000000
18420615	Fondul de reservă		19771835	19771835
2763670	Fondul amortisării imobilelor şi material		2946244	2946244
168573170	Bilete de Bancă în circulaţiune		161907250	160714120
720110	Dobânzi şi beneficii diverse		704250	761304
78881829	Deposite de retras		83309762	83146902
8127538	Compturi curinţi		—	—
289486932	Scomptul 5%		280639341	279340405
	*) Dobânda 6%			

1951—1905 tkvi sz.

Együttes Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy „Victoria“ takarék és hitelintézet mint jelentkező és Krizsán János és dr. Kertész Miksa ügyvéd aradi lakósók, mint ezuttal csatlakozónak kimondott végrehajtatóknak Kaiser Jakab uj-panáti lakós végrehajtást szenvedő elleni 384 korona 1200 korona és 360 korona tőkekövetelések és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő Aradmegyében fekvő az uj-panáti 116 számu tjkvben A. I. I. sor. 227—228/a hrsz. a. felvett 111. összeirásu ház, udvar és kertre 800 korona és ugyanezen számu tjkvben A+2. sor 1410/b. hrsz. a felvett kézi kertre 51 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1905 évi Junius hó 5-ik napján délelőtti 9 órakor Uj-Panát község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Arverezni számdékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 80 korona és 5 korona 10 filért készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 évi LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Aradon 1905 évi február hó 26-ik napján az aradi kir. tszék, mint tkvi hatóság.

Aknay,
kir. tszéki. biró.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

si recuisite de argint, sedulĭ de amanetare cumperă pentru preţurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar şi giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericii

(Palatul minoriţilor.)

Isvorul cel mai eftin de cumperare de bijuterii şi oroloage.

Nr. Telefonului 10. 343

Edificiul teatrului.

Toate novităţile pentru sezonul de toamnă şi de iarnă au sosit deja.

Isvorul cel mai ieftin de cumpărare.

Ştofele, barchetele, mătăsurile, pânzele, covoarele, perdelele şi aşternuturile cele mai frumoase şi de calitatea cea mai excelentă, şi tot felul de decoruri şi articoli.

In provincie se trimit franco modele.

La comande de peste 10 cor. trimiterea se face francat.

HOFFMANN SANDOR, Arad

(Edificiul teatrului)

GORON GYÖRGY
văpsitor de odăĭ şi colorator
ARAD, BOCSKAI-TÉR 3. SZÁM.

Cu preţuri moderate efectuesc
văpsiri de odăĭ, colorări şi tapiserii de odăĭ
dela cele mai simple pân' la cele mai pompoase.
Bogat asortiment de tapete din patrie şi străinătate şi tapiserii pentru odăĭ.
Comande din loc şi din provincie se efectuesc conştieţios.
Cu stimă
Goron György
văpsitor şi colorator
ARAD, BOCSKAI-TÉR 3.

Deposit de mobile eftine.

Nu te feri de osteneală, ci de voeşti să cumperi eftin mobile tapetate, precum şi vese, priveşte

magazinul de mobile al FRAŢILOR WEISZBERGER

în Arad, — Karolina-utcza.

unde cu preţuri de minune de eftine capeţi obiecte ce cad în branşa asta dela cel mai simplu până la cel mai fin.

Ori-ce concurenţă e eschisă!

Cu stimă: FRAŢII WEISZBERGER

Cum te chiamă?

In viața fie-cărui om sunt momente, cari pot să-i aducă fericirea, binele, pentru toate vremurile. Eventual va fi tras cu vr'un mare câștig deja la tragerile viitoare acel număr, care e lingă numele d-tale! Incearcă-ti norocul cu vr'un număr din lista de nume, care se poate căpăta esclusiv la colectura principală

KARL KISS & Co BUDAPEST, Erzsébet-körut 19.

MARE e norocul la KISS!

Avel	7484	Ambrosie	64615	Constantin	64615	Felix	21981	Haritina	41629	Marivara	102166	Placid	102178	Tanasia	8527
Avram	108109	Axentie	39593	Cora	108064	Felician	91941	Ignatie	21821	Marcut	39599	Procopiu	60123	Teofan	24785
Avisalon	102271	Anisia	8384	Cornelia	92592	Ferdinand	101586	Ilca	8253	Marta	21862	Proclu	90694	Teodat	156099
Achilles	20569	Aneta	27200	Corvin	39742	Francise	5203	Ilie	102161	Matei	8103	Pascutd	21801	Timon	105984
Adalbert	41642	Aftonie	67641	Chindila	23147	Fideliu	90763	Ileana	46949	Malachia	64585	Pelogia	108459	Trifu	108007
Adela	90653	Blaj	21919	Codru	2337	Flora	27990	Irimie	39579	Medard	90579	Rachila	90705	Teofana	64584
Adolor	13271	Balint	8278	Calinic	106065	Florentin	38891	Irina	106045	Melania	64579	Roman	102294	Tudorica	22237
Adorin	107229	Baltezar	108017	Calisteu	102182	Florian	105154	Ivan	102213	Mariuța	22267	Romeo	108002	Urban	107173
Adrian	102121	Bandu	103942	Codrat	90722	Francisca	90736	Izabella	91911	Mihai	8346	Raul	67642	Ursula	102274
Agata	94923	Barbara	91939	Calistena	59435	Frideric	108417	Isac	39418	Milan	22289	Romul	23115	Uros	20558
Agnes	79830	Beatrice	8350	Daniil	91934	Filip	102260	Iacob	22224	Mauriliu	39745	Rusu	208075	Ursu	39744
Augustin	39747	Balu	108095	David	21963	Filogen	21903	Ion	13355	Moise	108421	Rea	22215	Ursa	8130
Alexandru	90742	Benedict	91940	Dionisie	8360	Florea	39487	Ioachim	8221	Meletic	21013	Radu	12718	Unac	107158
Albaniu	108412	Beniamin	21889	Dumitru	108982	Frosa	8265	Ioana	27187	Marcu	108074	Roma	90712	Umbrita	102594
Albin	103940	Berta	106035	Damian	103947	Filistral	21815	Iuliana	90650	Menandru	90714	Reli	108041	Valeriu	48160
Albrecht	8199	Bertold	39433	Desideriu	93384	Fifita	108089	Ionut	33899	Mitrofan	21897	Rusauda	102585	Vasile	60117
Alfons	21985	Blanca	21964	Dominic	39440	Florica	106193	Iosif	34093	Michea	3359	Rucsita	90737	Ventel	92255
Alfred	64502	Bogdan	8336	Dorvatiu	22259	Fulger	91316	Indita	8145	Natalia	107233	Simion	60081	Vidoriu	37799
Axente	27186	Bonifacie	108030	Dora	13246	Fifact	21886	Iustina	38881	Nelli	94903	Silviu	33844	Victor	102289
Amalia	108114	Brigitta	39466	Dorotea	8274	Fiu	8218	Iuliu	108075	Netti	24776	Serafin	8137	Vilma	39600
Avisalon	105987	Bruno	48174	Dimitriu	105976	Gavriil	21881	Ionica	90703	Nichita	46907	Serena	108058	Vicențiu	21968
Ambrosiu	102214	Buga	102198	Deca	102189	Gabriela	108418	Ionel	102192	Nicodim	39748	Sergiu	102336	Virgil	12710
Anatlasia	21970	Bratu	67648	Diogen	108011	Gaspar	105995	Iuno	8128	Nicolae	94912	Sibila	91908	Voicu	106188
Andrei	39770	Bartolomei	8355	Davila	21951	Genoveva	91913	Irimie	79834	Nestor	105978	Silvia	64617	Vuc	102250
Andor	46776	Camill	102250	Dorimedont	13256	Grebentiu	21809	Istrate	22964	Narcis	46779	Spiridon	39490	Viorica	92495
Angel	91937	Carol	108062	Dada	21523	Grigoriu	79314	Iorgovan	108107	Nicanor	21967	Sofromiu	102162	Varvara	20564
Anselm	102246	Carolina	91921	Diomed	38879	Gertruda	39453	Ioanichie	94929	Natanail	22209	Sasana	102248	Varnava	7503
Antoniu	108106	Catalina	39457	Dariu	8207	Guido	21820	Ipatie	23109	Nifon	94969	Sava	22195	Visarion	108048
Antonia	8283	Catarina	21959	Donesie	21878	George	8259	Iason	8337	Nica	7485	Sofia	108762	Vitaliu	102157
Apolonia	21887	Camila	102134	Dometiu	108123	Gluta	108125	Iov	103934	Octonan	21918	Sozon	21940	Vlad	21908
Aurica	102247	Coloman	22300	Editia	38887	Galic	102229	Ludovic	92492	Olga	78471	Socrat	102424	Vastian	39559
Arman	45600	Christian	39477	Eduard	90696	Gerontie	21929	Ladislau	21969	Olimpia	45584	Severian	39415	Valentina	22173
Armin	27180	Clara	8362	Edvin	33822	Galid	13282	Laura	91938	Osear	39569	Susana	21983	Victor	106046
Arnold	108980	Claudia	108079	Eleonora	27114	Gordian	79848	Lazar	22260	Ottocar	100480	Sila	8273	Vicheute	102239
Aron	52616	Clotilda	102264	Ella	8529	Ghelmar	106058	Leo	108034	Odor	21947	Sabin	108751	Vladislav	108169
Árpád	13352	Constantin	90687	Elvira	27984	Gapiton	102271	Lia	22225	Odochian	23116	Sabina	100496	Verona	22191
Artur	90738	Cornel	22286	Emanuil	106036	Gaian	21810	Leonte	78320	Onufrie	2343	Salomia	102170	Zaharie	39560
Augusta	102224	Cornelia	8252	Emilia	102157	Grachus	8290	Lidia	37774	Olvian	22965	Sarlotte	90731	Zimbru	102223
Aurel	20063	Cristof	91924	Emil	90729	Geni	27988	Lina	21979	Onoriu	102175	Saturniu	60137	Zenovie	107241
Aurelia	90672	Cristina	79839	Emma	102266	Galaction	90763	Leopold	8549	Osie	91916	Tecla	21909	Zeno	102226
Atanasie	107175	Caliopa	21070	Erasu	39495	Hedviga	108090	Livia	27992	Orest	20075	Teofil	108984	Zoe	60084
Attila	79306	Cleonic	13252	Erna	27123	Hermina	102258	Laurentiu	106071	Pavel	7494	Teodor	102293	Zenaida	8288
Alexiu	39729	Ciprian	102215	Ernestin	21883	Hugo	67633	Lucia	102238	Paula	92591	Teresia	60112	Zozo	39448
Artemie	46560	Chirila	91336	Erviu	108082	Haralampie	21931	Lucian	22258	Pascu	39459	Tibor	21917	Zilto	22212
Agapiu	92477	Cecilia	108092	Elisabeta	102221	Hubert	22232	Luiza	8329	Petru	12721	Tinka	94914	Zenon	102281
Andronic	37344	Ciril	102131	Estera	90676	Hubert	7489	Lucreția	21021	Pancrație	8342	Tit	67606	Zotigen	79846
Almos	106031	Cebestiu	12712	Eufrosina	32090	Halalae	108098	Lup	64594	Precup	94902	Tovie	22277	Xenia	63605
Aristion	102269	Cezar	38565	Eugenia	22227	Horia	94924	Lucsita	108046	Patapie	41648	Toader	8139	Xehofont	7177
Anania	54796	Clarissa	67601	Eva	21916	Horița	39494	Lampia	103939	Pompil	63613	Terentie	108100	Xente	108092
Alimpie	39369	Clementina	92496	Farcas	3360	Hareti	102297	Magdalena	94249	Polichron	108046	Trifon	106063		

Vă rugăm să Vă grăbiți cu comandele pentru-ca numerii doriți să nu se treacă.

La tragerile de până acum am avut norocirea să plătim de trei ori clienților noștri

Premiul de 600,000 = cor. 1,800,000
și marele los de 400,000 = cor. 400,000
La 4 losuri total 2,200,000.

Mii de oameni au obținut câștigurî mai mari la trecuta loterie la — KISS

După fie-ce tragere publicăm numerii câștigători de la noi, în cele mai mari ziare din Budapesta, ca să se poată convinge, că un deosebit noroc favorisează clientela noastră.

Incerce-și deci oricine norocul la — Kiss, fiindcă — mare e norocul la Kiss!

Karl Kiss & Co. Budapest, VIII, Erzsébet-körut 19. Filiale: VI., Váczi-körut 5. și VIII., Józef-körut 78.

Tragerea pentru cl. I loteria XVI. tocmai în 25 și 26 Maiu 1905.

Vă rugăm să tăiați și să ne trimiteți!

COMANDĂ

Către banca: Karl Kiss & Co.
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 19.

Mă rog a-mi trimite ..... *los cl. I loteria XVI. și planul oficios.*

Valoarea de cor. .....
(o trimit interior în mărci postale.
(o trimit de odată cu mandat poștal.
(o s'o primiți cu rambursă.
(Ce nu doriți puteți șterge).

Adresa exactă: Numele ..... Locuința, Strada, Nr. casei ..... Poșta ultimă (comitatul) .....

Prețul losurilor de I-a clasă:

o optime cor. 1.50.
o pătrime „ 3.—
o jumătate „ 6.—.
un întreg „ 12.—.

ARAD, Tipografia George Nichin.